

Nr 363.

Av herr **Ström, Fredrik**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss ändring av läroverksorganisationen i Stockholm.

I proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att vidtaga viss förändring av läroverksorganisationen i Stockholm, åsyftande väsentligen successivt upprättandet av ett högre samläroverk inom Bromma församling i anslutning till nedläggande av statens provskola, Nya Elementarskolan.

Mot detta förslag kunna åtskilliga välgrundade erinringar framställas, och synes detsamma icke föreligga i sådant skick, att beslut *nu* bör av riksdagen fattas i saken.

I första hand må härmed erinras därom, att den skärpta krisen i vårt ekonomiska liv kommit att drabba huvudstaden på ett så allvarsamt sätt, att under de närmaste åren alla ansträngningar måste inriktas på att begränsa stadens utgifter, där så utan allvarliga skador kan ske. På skolområdet föreligga för staden redan åtskilliga trängande byggnadskrav, ett par folkskolor, som framstå såsom oavvisliga, lokaler för yrkesskolorna, för den Södra kommunala mellanskolan samt för det år 1927 beslutade och 1928 påbörjade högre flickläroverket. Någon tvekan kan icke råda, att förverkligandet av detta byggnadsprogram måste fördelas på flera av de närmaste åren och att byggnaderna för det föreslagna Brommaläroverket icke kunna få gå före de nämnda äldre kraven. Under sådana omständigheter nödgas man, i händelse riksdagen i år beslutar det ifrågavarande läroverket och detsamma, såsom förutsattes, i höst skulle börja sin verksamhet, ovillkorligen räkna med ett mycket långvarigt provisorium. Huruvida lokaler för det färdigbildade läroverket kunna uppbringas på fullt lämplig plats inom Bromma-området, innan ännu svävande trafikfrågor fått sin lösning, har icke klargjorts. Måhända kan man bli hänvisad att söka sådana platser inom yttre Kungsholmen. Men med dylik förläggning av läroverket skulle det lokalt komma så nära Kungsholmens läroverk, att det icke kan vara någon mening uti att skrida till upprättandet av ett nytt läroverk, förrän de kommunal-ekonomiska förhållandena undergått en sådan förändring, att provisorietiden kan begränsas till ett eller annat år. Skulle å andra sidan läroverket, innan trafikfrågorna för Bromma blivit lösta, bestämmas för en plats inom Bromma, som efter någon tid visar sig vara otjänlig och mindre lämplig, kan ett svårt fel visa sig vara begånget. Stockholms stad torde med sitt önskemål om ett läroverk i Bromma icke ha avsett att frågan så forcerades, att icke nödigt rådrum för ekonomiska, trafiktekniska och lokala undersökningar bereddades alla parter.

Utöver de skäl, som här i korthet antytts, talar i samma riktning med styrka den omständigheten, att frågan om den ändamålsenliga anordningen av läroverksorganisationen i Stockholm icke synes uttömmande klargjord vid den utredning, på vilken propositionen bygger. Med ledning av sjunkande nativitets-siffror kan det tänkas, att antalet lärjungar i läroverken kommer under de

närmaste åren att nedgå. Sålunda bör uppmärksammas, att antalet i skolåldern inträdande barn i Stockholm år 1927 utgjorde 5,878 men under 1930 endast 4,981, sålunda nära 1,000 färre. Denna sjunkande tendens kan på grund av den ekonomiska depressionen väntas ytterligare utpräglad. Nu berörda förhållanden mana ovillkorligen till varsamhet vid bedömandet av hithörande frågor. Skulle återigen nativitetskurvan stiga eller genom inflyttningen till Stockholm antalet barn i skolåldern ökas, synes böra under något år avvaktas, hur bebyggelsen i Stockholm tenderar. Särskilt är bebyggelsen av Gärdet här av betydelse liksom bebyggelsen i de södra förstäderna.

Vidare bör uppmärksammas, att den med det nya läroverkets upprättande sammankopplade frågan om Nya Elementarskolans nedläggande även i och för sig kräver ett ingående övervägande ur synpunkten av befolkningsfördelningen i huvudstaden. Därtill kommer, att 1930 års riksdag förutsatt, att spørsmålet om den 1927 beslutade lyceiorganisationen skulle göras till föremål för en närmare omprövning tidigast tre år senare, alltså 1933.

Ytterligare gäller, att propositionen ställer Stockholms stad inför principiellt nya ekonomiska skyldigheter, ett engångsanslag av 10,000 kronor till bestridande av det nya läroverkets driftskostnader samt avskrivande av sin fordran på återbekommande av Nya Elementarskolans kvarstående byggnadslån å 27,500 kronor.

Det vill förefalla som om sistnämnda omständigheter bort påkalla en närmare förhandling mellan staden och staten, innan läroverksfrågan bragts under riksdagens prövning.

Då sålunda tungt vägande skäl ur såväl stadens som statens synpunkt föreligga för ett uppskov med den förevarande frågans avgörande, i syfte att åvägbringa en grundligare utredning, måste jag påyrka, att riksdagen icke nu fattar ett positivt beslut. Några större olägenheter av ett uppskov kunna icke påvisas, då staden givetvis kan under tiden tillgodose undervisningsbehovet i realskolestadiet genom anordnande av ytterligare avdelningar av den kommunala mellanskolan inom Bromma-området och så medelst bereder tillfälle för undervisning i offentlig läroanstalt av både gossar och flickor. Tillgång till gymnasieundervisning för såväl gossar som flickor har genom 1927 års beslut beretts de västra stadsdelarnas ungdom genom omorganisationen av Kungsholms realskola till högre läroverk.

Även om icke alla önskvärda bekvämligheter härigenom äro beredda läroverksungdomen i de västra förorterna, så äro förhållandena dock icke så svåra, att en riskfylld forcering av byggnadsfrågan är att förorda. Självva tanken på ett kommande läroverk i Bromma är icke skrinlagd genom ett rådtrum, dubbelt viktigt i en tid, som påkallar den största sparsamhet med allmänna medel från icke minst kommunernas sida.

På grund av det anförda får jag därför hemställa,

att riksdagen ville *avslå* Kungl. Maj:ts proposition nr 221.

Stockholm den 11 april 1932.

Fredrik Ström.